

Minder God: meer crisis (I)

Wat doen wij als christenen met de huidige economische crisis?

De laatste jaren is er, vooral in de westerse wereld, een trend om God zoveel mogelijk uit onze maatschappij te bannen. We denken God niet nodig te hebben en kunnen onze zaken rationeel zelf wel oplossen. Velen denken dit vrijblijvend te kunnen doen en denken zelfs dat het goed voor onze maatschappij is.

In de Bijbel staan diverse voorbeelden, onder andere in het boek Richteren, over een belangrijke geestelijke wet: als een volk God verwerpt, dan komen er serieuze problemen. Het volk Israël wilde dezelfde afgoden als de omringende volken, met het gevolg dat deze volken hen gingen overheersen. We mogen ons dus afvragen of onze westerse afwijzende houding tegenover God een verband heeft met de huidige economische crisis.

Hoe staan we er voor?

In Richteren was twaalf keer een cyclus: ongehoorzaamheid aan Gods wet, bezetting door de vijand, smeekbeden naar God, er komt een bevrijder en was het motto *'ieder doet wat goed (juist) is in eigen ogen'* (Richteren 17:6; 21:25). Dit terugkerende thema in Richteren betekent niet dat er geen mensen waren die God oprecht wilden volgen.

Onze huidige tijd wordt het Postmodernisme genoemd. Er is geen absolute waarheid en er zijn geen absolute normen en waarden. Iedereen mag zelf bepalen wat hij of zij als waarheid, maar ook als normen en waarden ziet. Een ander kan jou geen absolute normen en waarden opleggen. Evangeliseren wordt ervaren als het opleggen van jouw waarheden en normen aan een ander.

De overgang naar Postmodernisme wordt wel vergeleken met de overgang van een kompas-cultuur (een vast punt en richting) naar een radar-cultuur (eruit halen wat jouw interesse heeft, Rieman). De tijd van de Richteren lijkt daarom

veel op onze huidige tijd, geen absolute waarheid en onder anderen een afgod, die hebzucht heet. Als hebzucht ons gaat overheersen, kunnen we in een economische crisis belanden, dit leert bovengenoemde geestelijke wet.

Uit mijn recent statistisch onderzoek (zie kader) blijkt dat in landen waar het percentage christenen daalt, ook de economische rating daalt. Daar waar het percentage christenen stijgt, gaat de economische rating de goede kant op. Als we in de westerse landen doorgaan om God te negeren, kunnen we in deze economische crisis blijven en Gods zegen missen. De neergang van de economie zal roepen om een leider die het probleem wereldwijd kan oplossen, die de (tijdelijke) oplossing heeft vanuit het nieuwe Babylon. Het 'Halleluja' van Händel bezingt de instorting van dit Babylon, het wereld economische systeem.

Waar ligt de oplossing van de economische crisis?

We kijken naar de politiek en hopen dat zij een oplossing weet voor deze economische crisis. Eigenlijk weet niemand wat te doen. Een krant schreef: 'De crisis begint met een vergadering van bankiers die het niet meer weten.' Er is zoveel scheefgroei en afhankelijkheid. Als iemand geld op de bank stort en denkt dat het zijn geld is, dan heeft hij het mis. De bank denkt ook dat het zijn geld is en handelt ermee met grote risico's om maar veel geld te verdienen. Jouw geld heeft twee eigenaren. Leuk spanningsveld. Waardepapieren zijn niets waard omdat men niet terug kan betalen.

Bankiers die alleen maar dollartekens in hun ogen hadden, politici die geen controle uitvoerden, mensen die op veel te grote voet leefden, gedreven door hebzucht, hebben samen deze crisis veroorzaakt. Kun je van hen een oplossing verwachten?

In de NRC van 27 juli 2012 stond een artikel met de titel: 'Gij zult herverdelen', een bespreking van drie boeken van vooraanstaande economen. Zij willen de moraal weer terug in de economie, het draait niet alleen om geld. De econoom Joseph Stiglitz (Nobelprijswinnaar) schrijft in zijn boek: 'het moreel verval zit in het hart van ons economisch systeem', maar wie heeft het huidige economische systeem gemaakt, juist... de mens in wie het moreel verval zit. Als economen weer de moraal in de economie terug willen, dan moeten ze terug naar Gods Woord en Zijn principes. Behoort de boodschap van deze economen niet de boodschap van de kerk te zijn? De boodschap van de kerk is dat de oplossing van deze economische crisis niet alleen ligt in allerlei technische aspecten, maar ook in Gods aanwezigheid en groei van het aantal christenen. Als men de Bijbelse boodschap weer serieus gaat nemen, dan zal de mens weer tot God terugkeren. Onze boodschap moet gericht zijn op de vernieuwing van de mens. De oplossing van de crisis ligt dus niet in het systeem, maar in het hart van de mens, welke ons heeft aangezet tot onder andere hebzucht (afgod) met crisis als gevolg.

Wat wil de postmoderne mens:

De mens in het postmodernisme wil onbegrensde maximale vrijheid. Maar bestaat die wel? Een drugsgebruiker wil alle vrijheid om zijn drugs te gebruiken, maar weet ook dat er een keerzijde aan de medaille zit. Een autocoureur weet ook dat er grenzen zijn, hij zoekt de balans tussen vrijheid en risico's. In deze economische crisis zullen we ons dus moeten afvragen waar de vrijheidsgrenzen liggen? Kent liberalisme en postmodernisme zijn grenzen? Wie van ons stapt er in een auto zonder remmen?

God wil dat we genieten, maar dit mag geen doel op zich zijn. Hij leert ons heel duidelijk grenzen te stellen. David Pawson schrijft in 'Sleutels tot de Bijbel': 'in zo'n onbegrensd systeem (Babylon) zul je materialisme vinden zonder moraal, genot zonder reinheid, weelde en rijkdom zonder wijsheid, wellust zonder liefde'. God maakt deze grenzen duidelijk.

Ik zie een heel belangrijke paradox:

- De mens wil alle vrijheid, liefst onbegrensd, doen wat je zelf goed vindt.
- De tegelijkertijd realiseert de mens zich dat die vrijheid niet bestaat zonder (gedeeltelijke) vernietiging. Dit wordt onder anderen aangetoond door de huidige economische crisis.

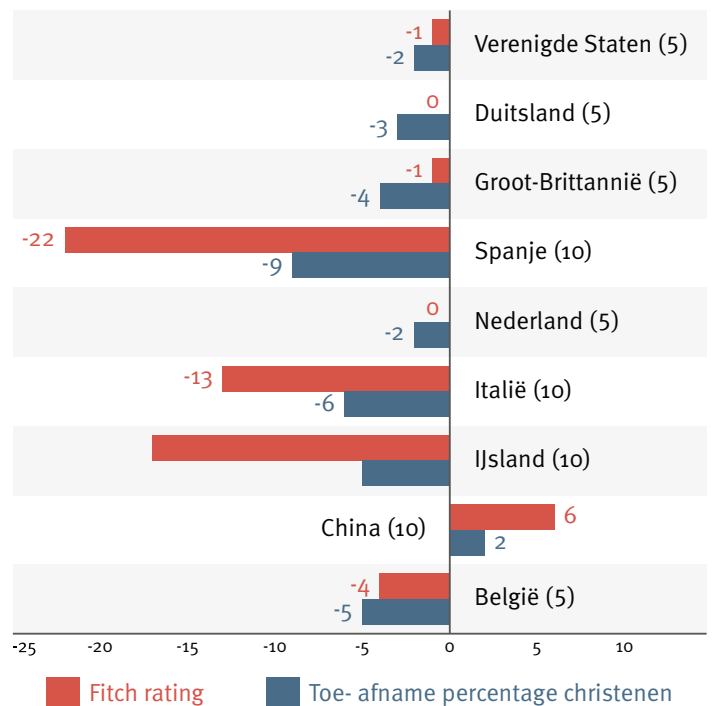
Deze paradox zie je bijvoorbeeld ook bij rokers; men wil roken, maar weet dat het heel ongezond is. De boodschap

Onderzoek

Het onderzoek berekent of in landen waar het percentage christenen afneemt ook de economische situatie verslechtert en natuurlijk omgekeerd. Daarvoor heb ik relaties berekend tussen veranderingen in het percentage christenen en de economische situatie gedurende een aantal jaren.

Om dit zo betrouwbaar mogelijk te berekenen is dat met verschillende databronnen gebeurd. De risico's in de economie per land komen van ratings van Moody en Fitch. Het percentage christenen per land komt van Operation World en World Religion Database. Er wordt over 2 tijdperiodes (5 en 10 jaar) gerekend. Deze methode geeft acht statistische modellen. Van deze acht modellen tonen er zeven een significante positieve correlatie met elkaar. Dat betekent: wanneer het percentage christenen over een bepaalde periode daalt, ook de economische rating over die periode daalt. Minder God: meer crisis; meer God: minder crisis. De wijziging in het percentage christenen is natuurlijk maar gedeeltelijk verantwoordelijk voor de verandering van de economische crisis, er spelen meerdere factoren een rol. Het wetenschappelijk (Engels) artikel over dit onderzoek is te downloaden van: www.lessGodmoreCrisis.org.

(Verandering gemeten per 5 of 10 jaar)

'roken is dodelijk' landt niet. De mens in het postmodernisme wil ook niet van christenen horen hoe te leven, wil de christelijke waarheid, normen en waarden niet. Tegelijk leeft de (onderdrukte) wens om hulp en grenzen (de remmen) te stellen om het menselijk gedrag te corrigeren en niet te ontsporen. We hebben allemaal ons eigen 'cliff'.

In het volgende Zoeklicht worden vooral de rol en acties van de kerk en christenen in de economische crisis behandeld.

DICK SLIKKER

Dick Slikker woont in Harderwijk en is consultant voor zendingsprojecten, zie www.projectcaremc.org.